

ПОСИЛЕННЯ ПОЗИЦІЇ КНР В АФРИЦІ

***Анотація.** У статті розглянуто зовнішньополітичну діяльність Китаю щодо Африканського континенту, проаналізовано його політичні, економічні, безпекові та ідеологічні інтереси. Між іншим, досліджено роль і місце Китайської Народної Республіки та приділено увагу питанню боротьби за вплив між США, РФ та КНР на континенті.*

***Ключові слова:** інтереси Китаю, КНР, Африка, китайсько-африканські відносини, африканська політика.*

***Abstract.** The article examines China's foreign policy on the African continent and analyzes its political, economic, security and ideological interests. Besides, the role of the People's Republic of China is explored and the struggle for influence on the continent between the US, the Russian Federation and the PRC is reviewed.*

***Keywords:** China's interests, China, Africa, Sino-African relations, African policy.*

Упродовж останніх років Китайська Народна Республіка почала активно виходити на якісно новий рівень взаємовідносин із різними країнами світу та займати провідні позиції на міжнародній арені. На сьогодні пріоритети Китаю у веденні зовнішньополітичної діяльності змінюються, розширюється географія впливу, а також зміцнюється його національна потуга. Наразі інтереси КНР полягають не тільки у внутрішньому економічному розвитку, але й проєктуються практично на всі регіони світу, зокрема на Африканський континент.

Аналіз досліджень та публікацій свідчить про те, що питанням африкансько-китайських відносин та присутністю КНР на континенті були присвячені роботи як українських науковців, так і зарубіжних, серед них: Юн Сун (Yun Sun), О. Волович, М. Мовчан та інші.

Метою повідомлення є з'ясувати роль і місце Китайської Народної Республіки на Африканському континенті.

Африкансько-китайські відносини пов'язує довга історія, наповнена злетами та падіннями. Сьогодні ж Китай є найактивнішим гравцем на Африканському континенті, тому часто цей континент називають «China's Second Continent». У 2006 р. китайський уряд уперше опублікував офіційний документ, який отримав назву «Політика Китаю щодо Африки». У ньому зафіксовано те, що Китай та Африка повинні всебічно сприяти розвитку їхніх взаємовідносин, а також подавати хороший приклад для розробки нової моделі міжнародних відносин, заснованої на взаємовигідній кооперації [5].

Юн Сун, науковий співробітник програми Східної Азії центру Генрі Л. Стімсона, виділяє 4 блоки зовнішньополітичних інтересів Китайської Народної Республіки на Африканському континенті:

– політичні інтереси (встановлення дипломатичних відносини з країнами континенту та підтримка з боку африканських країн за ключовими питаннями на міжнародній арені, форумах тощо; співробітництво з організаціями, наприклад, Африканським Союзом);

- економічні інтереси (природні ресурси; проект «Один пояс – один шлях»; китайські інвестиції; економічна співпраця та торгівля);
- безпекові інтереси (нестабільна політична ситуація на континенті – загроза китайським інвестиціям, компаніям та хуацяо; напади сомалійських піратів на китайські судна; військово-технічне співробітництво);
- ідеологічні інтереси (поширення та популяризація моделі розвитку Китаю, зокрема за допомогою «м'якої сили») [6].

Із 1956 р. Китай почав активно встановлювати дипломатичні відносини з країнами Африки, і першою такою державою став Єгипет. До кінця 1990-х рр. кількість африканських країн, з якими КНР встановила такого роду відносини, зросла до 45. До того ж, як зазначає політолог-міжнародник Олексій Волович: «Китай всіляко сприяє у підготовці молодих африканських дипломатів, організовуючи для них курси професійної підготовки, стажування при дипломатичних місіях Китаю і надаючи гранти для проведення спільних досліджень у сфері міжнародних відносин» [1].

Щодо економічних інтересів, то уряд Китаю розуміє, що Африка володіє значними природними й людськими ресурсами та має великий ринок збуту для китайських товарів й послуг. Звертаючи увагу на нестабільну політичну ситуацію в Африці, напади сомалійських піратів на китайські судна, китайських громадян тощо, безпекові інтереси Китаю на континенті передусім спрямовані на захист хуацяо, а також на забезпечення сприятливого інвестиційного клімату.

Ба більше, на відміну від Заходу, Китай готовий співпрацювати з Африканським континентом, незважаючи на певну політичну нестабільність, недотримання прав людини, порушення принципів демократії тощо. Уряд КНР розуміє, що тільки насаджуючи власну модель розвитку вона зможе заручитися підтримкою африканських країн на шляху до світового лідерства.

Тим не менш, ми не повинні забувати про «апетити» Російської Федерації та Сполучених Штатів Америки на Африканському континенті. Так, наслідуючи приклад з КНР, Росія також почала проводити форуми «Росія–Африка», які мають на меті зблизити їхні відносини у різних сферах діяльності [4].

Розуміючи, що США почали поступатися у позиціях впливу в Африці, Джон Болтон, радник Білого дому з питань національної безпеки, заявив: «Великі держави-конкуренти, а саме Китай та Росія, швидко розширюють свій фінансовий і політичний вплив у Африці. Вони навмисно та агресивно спрямовують свої інвестиції в регіон, щоб отримати конкурентну перевагу над США» [3]. Відповідно, щоб зменшити присутність КНР та РФ на континенті, Сполучені Штати Америки використовують різноманітні методи / засоби впливу, імплементують проекти, наприклад, проект «Power Africa», який покликаний надати доступ до електрики усім жителям континенту.

Зважаючи на вищезазначене, можна говорити про те, що Африка дійсно посідає одне з провідних місць у зовнішній політиці Китаю. Китайська модель зовнішньої політики є значно привабливішою для африканських країн. Отже, не дивлячись на таких конкурентів, як-от РФ та США, КНР досягла значних успіхів на континенті. Очевидно, що жодна з

держав не поступитися у боротьбі за вплив на Африканському континенті, як результат – наразі він є ще одним полем, де стикаються інтереси провідних держав світу.

Джерела та література

1. Волович О. Африканська політика Китаю. Аналітичний центр «Борисфен Інтел». 2019. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/afrykanska-polityka-kytauu/> (дата звернення: 30.03.2020).
2. Мовчан М. П. Політичні та економічні інтереси Китаю на Африканському континенті. *The Economic Annals-XXI*. 2015. 3–4 (1). С. 12–15. URL: http://soskin.info/userfiles/file/2015/3-4_1_2015/Movchan.pdf (дата звернення: 30.03.2020).
3. Радник Трампа: США стануть на заваді стрімкому росту впливу Китаю і РФ у Африці. *Європейська правда*. 2018. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/12/13/7090629/> (дата звернення: 31.03.2020).
4. Vladimir Putin opens first ever Russia-Africa Summit. *Deutsche Welle*. 2019. URL: <https://www.dw.com/en/vladimir-putin-opens-first-ever-russia-africa-summit/a-50943192> (last access: 01.04.2020).
5. Ministry of Foreign Affairs, the People's Republic of China. 2006. URL: <https://www.fmprc.gov.cn/zflt/eng/zgdfzcc/t481748.htm> (last access: 01.04.2020).
6. Yun Sun. Africa in China's Foreign Policy. John L. Thornton China Center and Africa Growth Initiative. 2014. URL: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/Africa-in-China-web_CMG7.pdf (last access: 01.04.2020).

Гуменна Наталія

МІЖНАРОДНА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В СУЧАСНОМУ РОЗУМІННІ

Анотація. У статті аналізується розуміння екологічної безпеки на сучасному етапі, її вплив на міжнародну співпрацю та розвиток екологічного права. Також розглядаються дії, до яких вдається світова спільнота, аби уникнути кліматичної катастрофи.

Ключові слова: екологія, екологічна безпека, кліматичні зміни, міжнародно-правове регулювання.

Abstract. The article analyzes the modern understanding of environmental security, its impact on international cooperation and development of environmental law. It also looks to the actions that the world community is taking to prevent a climate disaster.

Keywords: ecology, environmental safety, climate change, international legal regulation.

У ХХІ ст. екологічна складова стала важливою та невід’ємною частиною світової політики. Оскільки людство щоденно стикається з екологічними проблемами, що можуть нести за собою непередбачувані наслідки, навіть летальні, аж до вимирання усього живого на планеті.

Сучасний світ характеризується стрімким зростанням чисельності населення, збільшенням диспропорцій у соціально-економічному розвитку та